

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук, професора ПОЛЯНСЬКОГО Ігоря Юлійовича, завідувача кафедри хірургії №1 Буковинського державного медичного університету на дисертацію Мітюка Богдана Олексійовича на тему: «Клініко-морфологічне обґрунтування вибору методу хірургічного лікування гнійного медіастиніту в залежності від етіологічного чинника», представлену до захисту у спеціалізовану Вчену раду ДФ 05.600.078, що утворена згідно наказу в.о. ректора ЗВО Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова № 108 від 30 червня 2023 року на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М. І. Пирогова № 9 від 29 червня 2023 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

1. Ступінь актуальності обраної теми.

Гнійний медіастиніт є одним із найважчих ускладнень у торакальній хірургії. Не дивлячись на чисельні наукові дослідження, розробку і впровадження нових методів діагностики, оперативного та консервативного лікування, результати залишаються далекими від бажаних. Зумовлено це поліетіологічністю захворювання, яке спричинює різноманіття клінічних проявів, складністю діагностики, непрогнозованим характером розповсюдження процесу по середостінню, унікальністю топографоанатомічних характеристик ураженої ділянки, суттєвими проблемами із адекватним хірургічним доступом для забезпеченням ефективного дренивання ексудату.

Це потребує нових, різнопланових досліджень стосовно етіології, патогенезу, характеру морфо-функціональних змін в уражених тканинах, можливостей використання сучасних методик операційного втручання та дренивання.

Вирішенню саме цих завдань присвячене дисертаційне дослідження Богдана Олексійовича Мітюка, що дозволяє визначити його як актуальне, сучасне, яке відповідає запитам практичної медицини.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертація виконана у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова на кафедрі хірургії №1 з курсом урології, як ініціативна наукова тематика «Клініко-морфологічне обґрунтування вибору методу хірургічного лікування гнійного медіастиніту в залежності від етіологічного чинника» (№ державної реєстрації: 0113U007692).

Науковий рівень дисертаційного дослідження достатньо високий, зумовлений використанням сучасних інформативних методів клінічних та морфологічних досліджень, ґрунтовній статистичній обробці отриманих результатів, що дало можливість узагальнити отримані дані, зробити відповідні висновки, які відповідають завданням дослідження.

У наукових публікаціях здобувача відображені основні наукові досягнення і практичні здобутки, які витікають із дисертаційного дослідження.

3. Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

Отримані дисертантом результати досліджень та основні положення й висновки дисертації містять наукову новизну.

Так, вперше визначені морфологічні особливості регенерації уражених тканин середостіння залежно від використання різних антисептичних засобів, вибір яких був обґрунтований характеристиками патогенної мікрофлори.

Вперше на трупному матеріалі вивчені топографоанатомічні особливості розповсюдження рідин в клітковинних просторах середостіння, що дало можливість обґрунтувати доцільність використання активної аспірації (ВАК-терапії).

Новизною відрізняються результати мікробіологічних досліджень, які доводять зміну спектру домінуючих збудників залежно від типу та локалізації гнійно-запальних процесів середостіння.

Новими є визначені дисертантом особливості використання малоінвазивних методик лікування гнійного медіастеніту в залежності від розповсюдження процесу.

Отримані результати викладені у 17 опублікованих наукових працях, серед яких: 7 статей у наукових фахових журналах України; 1 стаття – в закордонному науковому журналі, 2 публікації, які додатково відображають наукові результати та 6 тез, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

Дисертантом також отримано патент на корисну модель, що свідчить про творчий підхід до вирішення поставлених завдань.

4. Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Результати досліджень отримані на достатньому за обсягом матеріалі з використанням інформативних, адекватних поставленій меті та завданням методів досліджень. Їх достовірність підтверджена різнобічним статистичним аналізом.

Висновки дисертації витікають із отриманих результатів, відповідають завданням дослідження.

Основні положення дисертації викладені у наукових публікаціях і обговорені на науково-практичних конференціях різного рівню.

Загалом, наукова обґрунтованість отриманих результатів, положень та висновків, сформульованих у дисертації, досить висока.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Дисертант показав достатньо високий рівень наукового підходу до вирішення поставлених завдань, глибоке розуміння проблеми, здатність

самостійно планувати та вирішувати наукові завдання.

Автором були опановані методи обстеження пацієнтів та основні оперативні втручання.

За результатами проведеного дослідження дисертантом були написані і подані до друку наукові статті у рецензовані журнали, підготовлені презентації доповідей на хірургічних наукових форумах різного рівню.

На основі вищевикладеного вважаю, що автор оволодів методологією наукової діяльності в обсязі, достатньому для присудження ступеня доктора філософії.

6. Теоретичне і практичне значення отриманих результатів дослідження.

Результати дисертаційного дослідження мають вагоме теоретичне і практичне значення.

Теоретичне значення полягає у розкритті нових закономірностей розповсюдження запального процесу по середостінню, яке може стати підґрунтям для розробки нових методів лікування.

Цікавими є результати морфологічних досліджень змін тканин під впливом різних антисептиків.

Практичне значення досліджень полягає у розробці нових підходів до діагностики та лікування флегмон ший, ускладнених гнійним медіастинітом. Отримані результати мають важливе практичне значення для хірургії, торакальної хірургії, отоларингології, хірургічної стоматології.

Розроблений та захищений патентом на корисну модель «Спосіб герметизації дефекту стравохідної стінки» дозволяє покращити візуалізацію перфоративного отвору в стінці стравоходу та забезпечує ендоскопічний контроль за якістю накладання швів.

Результати проведеного дослідження впроваджені в навчальний процес та лекційні курси кафедри торакальної хірургії та пульмонології Національного

університету охорони здоров'я України ім. П.Л. Шупика, кафедри хірургії та кардіохірургії Івано-Франківського національного медичного університету, кафедри хірургії №1 Буковинського державного медичного університету та кафедри хірургії №1 з курсом урології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова та в практичну діяльність торакальних хірургів відділення торакальної хірургії військово-медичного клінічного центру Центрального регіону та клінічного центру торакальної хірургії КНП «Вінницька обласна клінічна лікарня ім. М.І. Пирогова ВОР».

7. Оцінка змісту дисертації, її завершеність в цілому.

Дисертація викладена на 186 сторінках українською мовою і має класичну структуру згідно існуючих вимог: анотація, зміст, перелік умовних скорочень і термінів, вступ, розділ огляду літератури, розділ матеріалу та методів дослідження, три розділи власних досліджень, аналіз й узагальнення результатів дослідження, висновки, практичні рекомендації, список використаних джерел та додатки. Дисертація містить 12 таблиць та 42 рисунки.

Анотація дисертації викладена українською та англійською мовами ідентично. В анотації коротко наведені основні результати дослідження, встановлені автором з коротким їх аналізом та підсумком.

Приведені публікації основних результатів дисертації та наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів та додатково відображають наукові результати.

У **Вступі** дисертант стисло обґрунтовує актуальність теми, наводить зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначає мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження; формулює наукову новизну та практичне значення результатів дослідження; зазначає відомості щодо особистого внеску здобувача; апробації результатів дисертації, публікацій, структури та обсягу дисертації.

У розділі **«Огляд літератури»**, який складається із трьох підрозділів, викладені сучасні аспекти етіології та патогенезу медіастиніту, шляхи

розповсюдження різних форм гнійного медіастиніту, особливості діагностики та сучасні методи лікування. Опрацьовані джерела надають важливу інформацію щодо стану досліджуваної проблеми у світі, акцентують увагу на її невирішених проблемах та обґрунтовують вибір дисертантом напрямку дослідження, його мети та завдань.

У **другому розділі** дисертації «Матеріали та методи дослідження», що містить 2 підрозділи, дисертант чітко описує дизайн дослідження, дає загальну характеристику клінічних спостережень хворих у виділених групах за статтю, віком, причиною виникнення та тривалістю захворювання. Детально описані ускладнення, супутні патології і локалізація гнійних запливів. Детально описані методи клінічного, лабораторного та інструментального обстеження пацієнтів. Звертає на себе увагу використання достатньо широкого комплексу методів, що дозволило отримати інформативні, вірогідні дані.

Третій розділ «Патоморфологічні та морфометричні зміни структур межистіння при гнійному медіастиніті в залежності від вибору місцевої санаційної терапії» містить 3 підрозділи. У першому з них викладені патоморфологічні зміни тканин межистіння при гнійному медіастиніті в різні терміни дослідження. Дисертантом встановлені патоморфологічні ознаки регенераторних особливостей уражених тканин середостіння при медіастинітах, спричинених різною патогенною мікрофлорою із застосуванням окремих антисептичних засобів. Ілюстрації підрозділу якісні, інформативні.

У другому підрозділі наведені морфометричні показники уражених тканин середостіння в різні терміни дослідження при гнійних медіастинітах хворих різних груп.

У третьому підрозділі описано дослідження низхідного розповсюдження рідин в клітковинних просторах середостіння на трупах. Описані шляхи розповсюдження рідин по клітковинних просторах середостіння на трупах та доведена ефективність використання активної аспірації у хворих з гнійним медіастенітом.

У **четвертому розділі** «Мікробіологічна характеристика провідних

збудників гнійно-запальних процесів середостіння та обґрунтування вибору антисептичних засобів в боротьбі з ними» наведені мікробіологічні характеристики спектру збудників гнійно-запальних процесів середостіння. Показано, що характер гнійно-запальних процесів відрізняється в залежності від причин, які її викликали.

Проведено експериментальне мікробіологічне дослідження протимікробної ефективності антисептичних засобів щодо збудників гнійно-запальних процесів середостіння. Розділ інформативний, містить новизну та практичне значення.

П'ятий розділ «Результати лікування хворих на гнійний медіастиніт» складається із трьох підрозділів. У першому з них показана інформативність використаних методів дослідження.

Важливе практичне значення має другий підрозділ, де детально наведені алгоритми лікування різних форм гострого медіастиніту.

У третьому підрозділі проведено узагальнення результатів лікування пацієнтів з медіастинітом.

Показано, що за використання розроблених алгоритмів вдалось значно знизити показники післяопераційних ускладнень та смертності.

Шостий розділ присвячений узагальненню та аналізу результатів досліджень. Розділ написаний змістовно, інформативно, хоча дещо повторює інші розділи .

Шість висновків дисертації відображають отримані результати досліджень, відповідають завданням і меті дисертаційної роботи, змістовні, інформативні.

В практичних рекомендаціях викладені алгоритми обстеження та лікування хворих на гнійний медіастиніт різної етіології та походження.

Список використаних джерел наукової літератури складається з 254 найменувань (з них 104 викладені кирилицею та 150 – латиницею) і оформлений, в основному, згідно існуючих вимог.

У Додатках дисертації надані відомості щодо наукових праць, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації та наукових праць і наукових форумів, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації; надані 2 акти впровадження отриманих результатів у навчальний процес, у практичну діяльність та наведений патент на корисну модель по темі дисертаційного дослідження.

8. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Розроблені в дисертації методи діагностики та лікування гнійного медіастиніту можна рекомендувати у практичну діяльність спеціалізованих хірургічних відділень різного рівню

Отримані результати дисертаційного дослідження щодо патогенезу, розповсюдження запального процесу та мікробіологічні аспекти дослідження рекомендуються до використання у лекційному матеріалі та під час проведення практичних занять на кафедрах хірургічного профілю закладів вищої медичної освіти.

9. Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

У процесі розгляду оформлення та змісту дисертації виникло ряд зауважень, які не є принциповими і не впливають на загальний високий науково-методичний рівень, теоретичне та практичне значення, новизну, основні положення та висновки дисертаційного дослідження:

1. Розділ «Огляд літератури» можна було б викласти більш структуровано, з логічним акцентом на проблеми, які потребують вирішення.
2. Опис деяких методів дослідження занадто деталізований.
3. Окремі підписи під рисунками не зовсім коректні.
4. Текст дисертації містить поодинокі орфографічні помилки, неологізми, невдалі вислови.

У плані дискусії хотілося б отримати відповідь дисертанта на наступні

питання:

1. У чому переваги малоінвазивних технологій при гнійному медіастиніті?
2. Який метод санації межистіння є, з вашого погляду, найефективнішим?

10. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

У тексті дисертації, наукових публікаціях Мітюка Богдан Олексійовича мною не виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації або фальсифікації результатів.

За результатами перевірки на плагіат програмним засобом «Unicheck» рівень оригінальності рукопису дисертації становить 93,7%, а зафіксовані окремі співпадіння стосуються термінології, посилань на наукову літературу, або загальноживаних фраз.

11. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Мітюка Богдана Олексійовича на тему: **«Клініко-морфологічне обґрунтування вибору методу хірургічного лікування гнійного медіастиніту в залежності від етіологічного чинника»**, представлена на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», є завершеною, виконаною самостійно науковою працею, в якій викладені нові науково обґрунтовані результати проведених особисто дисертантом досліджень, які дозволили вирішити актуальне завдання - покращити результати лікування пацієнтів із гнійним медіастинітом.

Результати та основні положення і висновки дисертаційної роботи мають важливе теоретичне та практичне значення.

За актуальністю теми, мети та завдань, науковим рівнем виконання, обсягом проведених досліджень, науковою новизною отриманих результатів, їх теоретичним і практичним значенням дисертація повністю відповідає існуючим вимогам згідно Наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу

вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44, а її автор **Мітюк Богдан Олексійович** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний опонент:

Заслужений лікар України,
завідувач кафедри хірургії №1
Буковинського державного
медичного університету,
доктор медичних наук, професор

Ігор ПОЛЯНСЬКИЙ